

Slavnosti jeřabin 2011

Žluté prapory s barevným logem nad výstavními stánky oznamují, že 24. srpna 2011 se do Žďaru již po sedmákrát vrátil festival babího léta Slavnosti jeřabin.

Poběží do 18. září a jeho mottem je zaujmout každou věkovou skupinu. Festival je rozdělen na výtvarnou oblast a doprovodný kulturní program.

Po letech na Staré radnici a v kapli sv. Barbory opět vystavuje Klub výtvarných umělců Horácka. Jeho společná klubová akce s názvem Cestou Santiniho je výjimečná. Je i věnována nedávno zesnulému předsedovi klubu, Františku Víznerovi.

Nultý ročník slavností v roce 1994 uspořádalo sdružení Jeřabina a logo festivalu vytvořil tehdejší předseda Klubu výtvarných umělců Horácka Miroslav Roštinský. Dnes se na festivalu podílí takřka všechny kulturní organizace ve městě. NŽR dnes na str. 2 uvádějí přehled zářijových pořadů.

-lko-

Došlo na páté rozpočtové změny

Při letos již pátých změnách rozpočtu města zastupitelé vyhověli všem požadavkům doporučeným radou města a navýšovali částky nebo podíly města na daných akcích a investicích. Ty dnes jednotlivě přibližujeme (rekonstrukce Active, letní úklid města, rekonstrukce ZŠ Švermova).

Rozpočet města však pozitivně ovlivňují i dvě získané dotace.

Městu Žďár došla platba v podobě státní dotace na stavbu Naučné stezky kolem Zelené hory, kterou muselo město předfinancovat. Nyní obdrželo zpětně na svůj účet sumu 5,4 mil. Kč ze Státního fondu životního prostředí. (Pokračování na str. 2)

SLAVNOSTNÍ přijetí zasloužilého hasiče Jiřího Švarce v zastupitelstvu města. Při gratulaci starostky Dagmar Zvěřinové a obou místostarostů J. Brychty a L. Bárty mu zastupitelé projevíli úctu povstáním.

Foto: Lenka Kopčáková

Město poděkovalo zasloužilému hasiči Jiřímu Švarcovi

Potleskem ve stoje děkovali v úvodu svého zasedání 25. 8. 2011 zastupitelé města dobrovolnému hasiči ze zámeckého SDH Jiřímu Švarcovi, čerstvému nositeli titulu zasloužilý hasič, za celoživotní práci v duchu motto „Ni zisk - ni slávu“, „Vlasti ku prospěchu - bližnímu ku pomoci“. Tím se zámečtí hasiči řídí letos rovných 125 let.

Zástupci radnice předali pamětní medaili a publikaci o městě jako projev díky. Nejvyšší ocenění za celoživotní práci hasiče udělil 65letému Jiřímu Švarcovi letos v květnu starosta SH ČMS Karel Richter v Hasičském centru v Přibyslavi. K předání titulu asi padesátce hasičských seniorů došlo u příležitosti svátku patrona hasičů sv. Floriána.

čů sv. Floriána.

Titul zasloužilý hasič současně ve Žďáře nosí šest hasičů za svoji víc jak 35letou službu.

„To je nejvyšší vyznamenání pro dobrovolného hasiče a oceňuje práci každého z nás,“ mluví Jiří Švarc i za sebranou partu, která při zásazích společně čelila mnohým nebezpečím. „Mě to zavazuje k další práci v požární ochraně. Jsem u hasičů od svých pěti roků, takže letos rovných 60 let,“ dodává.

Když se v roce 1970 ve Žďáře zakládal útvar profesionální PO, byl Jiří Švarc mezi prvními. Ve funkci řidič - strojník tu sloužil 16 let. Byl i členem zásahové jednotky dobrovolných hasičů v Zámku, kde zastával funkce ři-

diče - strojníka a materiálně technického referenta. Pečoval o hasičskou techniku.

„Nyní se jako hasičský senior věnuji vytváření zázemí pro sbor a historii. Dělán správce zbrojnice, jsem v okresním klubu pro hasičské veterány a věnuji se péči o historické exponáty,“ říká.

Zajímavostí je, že díky nadšencům jako je Jiří Švarc, se na žďárském okrese najdou ještě stovky historických stříkaček, byť byla v 50. letech velká tendence vše likvidovat do šrotu. „Když počítáme koňské, motorizované a přenosné stříkačky, tak je jich na okrese kolem 700. Jenom my v klášteře máme osm stříkaček starších 30 let,“ dodává fanda pro hasičskou historii Jiří Švarc.

Lenka Kopčáková

Vodaservis s.r.o.
Průmyslová zóna - Jamská 53, Žďár n. Sázavou
ČERPACÍ TECHNIKA
včetně příslušenství
VRTANÉ STUDNY
Akční slevy !!!
Tel.: 566 620 587 Mob.: 777 788 424
www.vodaservis.cz

VP radon
měření a vyhodnocení radionu
Měření radonu
v půdě a místnostech
Nová 5, Žďár nad Sázavou
tel./fax: 566 628 232
mobil: 603 486 822
e-mail: vp-radon@vp-radon.cz
www.vp-radon.cz

PATROL®
ALARM SYSTEM
PULT CENTRALIZOVANÉ
OCHRANY, ZÁSAHOVÁ
JEDNOTKA VE ŽĎÁRU
tel.: 602 505 533, 567 555 555;
patrol@patrol.cz; www.patrol.cz
INFO LINE 602 56 56 56

IWA koupelny
IWA, spol. s r.o.
vodoinstallační, topenářský materiál,
sanitární technika, radiátory,
ohřívače - vše u nás na skladě
www.iwa.cz
Žďár nad Sázavou, Brněnská 758
tel.: 566 620 390

VÝSTAVNÍM síním vládnou Slavnosti jeřabin. Letos v duchu umění Horácka.

Foto: Lenka Kopčáková

Úvěr na bazén od ČSOB

Československou obchodní banku, a.s. coby poskytovatele úvěru ve výši 45 mil. Kč na stavbu společensko-rekreačního centra (rozšíření plaveckého bazénu u 4. ZŠ) schválili v srpnu zastupitelé města.

Je to již druhý úvěr v krátké době oproti předchozím zvyklostem. Radní a Finanční výbor tuto banku doporučili zastupitelům schválit na základě výsledků výběrového řízení. V něm město oslovilo pět bank a šestá banka si na základě zveřejnění výzvy vyžádala zadávací dokumentaci. Čtyři banky poslaly městu nabídky úvěru s dobou splácení na 5 či 10 let a na pohyblivou úrokovou sazbu.

„Rada města po vyhodnocení všech nabídek a po zadání zpracování odborné analýzy sazeb nakonec rozhodla, že úvěr bude s desetiletou úrokovou sazbou. Zde nejlepší nabídku předložila

ČSOB,a.s.“, informuje starostka Dagmar Zvěřinová.

O výsledcích soutěže úřad vyrozuměl zbývající banky, které mohou do 15 dní podat námitku nebo se odvolat. „Teprve po této zákonné lhůtě může město pokládat výběrové řízení za ukončené“, dodává starostka. Úroková sazba je fixní a činí 2,88 % po celou desetiletou dobu čerpání. Úvěr od ČSOB je bez jakéhokoli dotace Evropské nebo Investiční banky.

„Překvapilo nás, že jsme se opět dostali pod 3 %, stejně jako u minulého úvěru ve výši 30 mil. Kč. V prvním případě činil úrok 2,87 % a město si jej vzalo na zlepšení stavu chodníků, dobudování parkovacích míst a rekonstrukci Havlíčkova nám. a ulice Radniční“, připomíná 2. místostarosta Ladislav Bárta. V dohledné době je to prý určitě poslední úvěr města.

-lko-

Při opravě mají ředitelské volno

Rozpočet oprav na ZŠ Švermova navýšili zastupitelé o 600 tisíc Kč. To v rámci pátých rozpočtových opatření.

Na škole ze 70. let minulého století současně v režii této příspěvkové organizace města probíhá postupná rekonstrukce pater a bloků, jsou pokládány nové elektroizolace, dlažby i obnovovány podhledy.

„Jediná část, která ještě zůstává nedokončená, je vstup do školy, na jehož rekonstrukci ředitel Jaroslav Ptáček žádal radu o příspěvek města. Jeho žádosti jsme vyhověli a navýšili rozpočet stavby o 600 tis. Kč“, říká místostarosta pro školství, kulturu a sport Ladislav Bárta.

Rekonstrukce vstupu a hlavního schodiště, dlažby či mobiliáře bude provedena co nejdříve. V této souvislosti také ředitel požádal radu města o povolení ředitelského volna pro žáky 4. ZŠ na dny 29. - 30. 9. 2011. „Rada souhlasila a naplánované stavební práce tak budou moci ve školní budově probíhat bez omezení nebo ohrožení žáků“, dodává Bárta.

-lko-

Došlo na páté...

(Dokončení ze str. 1)

„Město také před pár dny obdrželo další část neinvestiční dotace pro ZŠ Švermova ve výši 455.878,13 Kč a to na realizaci projektu „Různé cesty – společný cíl“ – využívání ICT na Základní škole Švermova 4,“ informuje Ladislav Bárta, místostarosta pro školství, kulturu a sport. Projekt je podporován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu.

Aktuální rezerva rozpočtu města po schválení rozpočtových opatření v zastupitelstvu dne 25. 8. 2011 činí 840 tis. Kč.

-lko-

Přibude obchodní centrum

Posouzením stavby z hlediska vlivu na životní prostředí prošel investiční záměr firmy Realsant a.s. Žďár n.S. na vybudování obchodního centra Novoměstská. Má vyrůst namísto zchátralých budov bývalých krávnů mezi ul. Novoměstská a průmyslovou zónou.

„Dnes již s jistotou můžeme potvrdit, že v areálu bude velkoobchodní centrum, s níž je podepsána smlouva. Budou tu prostory i pro další subjekty, ale v rámci strategie je investor zatím nezveřejnil,“ informuje starostka Dagmar Zvěřinová. O budoucí stavbu a její dopravní napojení se zajímali i zastupitelé města, které o podrobnostech informovala Ing. Irena Škodová, vedoucí odboru rozvoje a územního plánování MěÚ.

Investor na soukromých pozemcích naplánoval obchodní centrum v okrajové lokalitě města, kde územní plán umožňuje stavby tohoto typu. K záměru se již vyjádřily i jednotlivé odbory MěÚ a záměr byl představen radě města, která k němu měla několik připomínek.

„To je např. vzhled obchodního centra. Nelíbí se nám unifikované haly, běžné po celé Evropě, kdy mají obchodní řetězce vždy jen jeden model,“ uvádí starostka s tím, že rada klade větší nároky i na větší zazelenění a dotvoření

areálu s okolní přírodou.

Dalším problémem podobných staveb jsou velké plochy střech a parkovišť, což při průtřích přináší problémy s odvodem dešťových vod a řešení není jednoduché. I když bude dešťová voda vypouštěna do nedalekých rybníků Posměch a z něj do Velkého Žďárského, podmínkou města bylo zajištění vsakování dešťové vody.

„Bylo nám již doručeno rozhodnutí Krajského úřadu, že pro stavbu se nemusí zpracovávat tzv. EIA a postačí posouzení vlivu stavby na životní prostředí,“ oznamuje Ing. Škodová, investor vyšel vstříc našemu požadavku, aby byl vyřešen odvod dešťových vod a nezatěžoval se Velký posměch, který tomu již nevyhovuje a dohodli jsme se i na jiné trase plynovodu,“ dodává.

Dle plánů má být stavba zahájena v dubnu 2012 a objekt A začne fungovat od prosince 2012. „V areálu budou celkem čtyři velké objekty, pracovně značené A, B, C a D. Zmínované Tesco je tím největším z nich o výměře asi 4 000 m², doplněné ještě o menší maloobchodní prodejnu,“ říká 2. místostarosta Ladislav Bárta.

Dopravní napojení obchodního centra by mělo být ze státní silnice Novoměstská 1/19. „Radní se však obávají, že zprovoznění obchodního centra může s sebou nést dopravní kom-

plikace. V rámci správního jednání požadují po odborech MěÚ velmi precizní posouzení. Chceme předejít možným komplikacím do budoucna,“ tlumočí Bárta.

Jak také na zastupitelstvu zaznělo, většina obchodních řetězců se zaměřuje na svoji co nejlepší dopravní obslužnost. Např. Lidl přispěl na vybudování parkoviště před poliklinikou a Penny market vybudoval nové zastávky MHD. U Sallerovy výstavby zákazníci poukazují na nutnost dalšího dopravního propojení na Jamskou ulici a také na Novoměstské ulici se předpokládá komplikace mezi odbočováním a hlavním směrem na sídliště Žďár 7 a dále ještě od Nového Města.

Jak se ale potvrdilo, v lokalitě se nepočítá s kruhovou křižovatkou, která by namísto zrychlení byla spíš uzlem dopravy. Uvažuje se o propojení nákupního centra na Jihlavskou ulici. Do budoucna by mohlo být nákupní centrum propojeno další komunikací na ul. Jamskou. Ta však zatím není předmětem jednání.

„Obchodního centra se tak dočká i východní část města a sídliště Vodojem. Tento typ Tesca má otevřeno 24 hodin denně. Dle investorů by v komplexu obchodního centra mělo vzniknout až 300 pracovních míst,“ doplňuje na závěr 1. místostarosta Jaromír Brychta.

-lko-

SLAVNOSTI JEŘABIN

Stará radnice, kaple sv. Barbory, denně mimo pondělí / 9.00-12.00, 14.00-17.00 /
CESTOU SANTINIHO, Hommage
František Vizner
 výstava členů Klubu výtvarných umělců Horácka: Jan Dočekal, Ivo Holán, Antonín Kanta, Zdeněk Macháček, Zdeněk Macháček ml., Bořivoj Pejchal, Jaroslav Dave Šlechta, Miroslav Štěpánek, Jaroslav Svoboda, František Vizner, Monika Vosyková, Jaroslav Vyskočil, Jana Zabloudilová, Jindřich Zezula.

Neděle / 4. 9. / 10.00 / nám. Republiky
KONCERT DECHOVÉHO SOUBORU MĚSTA KRZYWIN - POLSKO
 Koncert v rámci oslav 125. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů ve Žďáře nad Sáz. 2. Zámek.

Čtvrtek / 8. 9. / 15.00 / Knihovna M. J. Sychry
KOUZLENÍ S BALONKY
 ejen děti si zkusí vyrobit vlastní balónkové zvířátko.

17.00 OLD WAVE BAND
 Muzika, která má své kořeny v ověřené kvalitě.

Pátek / 9. 9. / 19.00 / Stará radnice
ŽAL JULIIN
 Hra o lásce a osudu, dochucena špetkou tance, šermu a dobové hudby. Hraje: Ivana Klimešová, absolventka I. stupně Literární dram. oboru a Barbora Blažicková, studentka 6. ročníku I. stupně Literárního dramatického oboru. Odborné vedení: MgA. Jana Miřková

Sobota / 10. 9. / 18.00-24.00 / zámek
Kinských, kostel sv. J. Nepomuckého / 100,-
KLÁŠTERNÍ NOC
 Setkání přátel kultury a historie žďárského kláštera.

Neděle / 11. 9. / 15.00 / Stará radnice / 30,-
HONZA A DRAK
 Dřevěné divadlo Honzy Hrubce.

Čtvrtek / 15. 9. / 17.00 / Městské divadlo
ZUŠ F. Drdly GEN JEŘABINÁM
 Přehlídka tanečních choreografií žďárského tanečního souboru GEN ZUŠ Žďár nad Sázavou a jeho hostů: ZUŠ Jihlava, ZUŠ Chrabulova Brno, ZUŠ Hodonín, žáci hudebního oboru ZUŠ Žďár nad Sázavou.

Čtvrtek / 15. 9. / 19.00 / klub Batyskaf / 40,-
AMBITTERS/ ASAF
 Žďárské akustické seskupení Ambitters, které mísí folk, jazz a blues, se poprvé představí v Batyskafu. Dále vystoupí soubor bicích nástrojů Asaf.

Sobota / 17. 9. / 21.00 / klub Batyskaf / 50,-
WOMEN VOICE FEST
 Vystoupení skupin, kde vládne žena za mikrofonom. DIRTY BLONDES (PRAHA), JET STREAM (JIHLAVA), SILENT HILL (KUNŠTÁT)

Neděle / 18. 9. / 19.00 /
Stará radnice / 100,-
VEČER POEZIE
A PRÓZY S HARFOU
 VALERIE ZAWADSKÁ, LIDIE HARTELOVÁ
 Slavnostní zakončení festivalu.

Krátké

Nový zastupitel

Slib zastupitele města složil dne 25. 8. 2011 Ing. Tomáš Havlík, který coby první náhradník z komunálních voleb 2010 doplnil řady KDU-ČSL namísto rezignující Ing. Evy Štěpničkové. Ředitelka Sociálních služeb města odstoupila ze ZM kvůli zaneprázdněnosti a dalšímu studiu.

Setkání občanů

Pravidelné setkání občanů se zastupci radnice na všeobecné aktuální téma k chodu města se uskuteční ve středu 7. 9. 2011 od 15 hodin v zasedací síni radnice (2. patro).

Studánka má bakterii

Ve studánce U Křiváku byla opět zjištěna bakterie a zdejší voda tedy není vhodná k pití. Studánka Salvatorna je v pořádku a odpovídá normě pro PV. Odběry vzorků byly provedeny dne 24. 8. 2011.

-lko-

Evropská dotace na Moučkův dům

Výběrové řízení na dodavatele stavebních úprav objektu č.p. 329 Žďár nad Sázavou „Moučkův dům“ pod kostelem sv. Prokopa za účelem rozšíření Regionálního muzea schválila v srpnu rada města.

Určila i komisi pro otevření, posouzení a hodnocení nabídek v rámci vyhlášeného výběrového řízení.

Zastupitelé v srpnu schválili návrh radních o zvýšení položky pro tuto investici, jejíž odhad byl původně 10,2 mil. Kč. Podle posledních podkladů a dle předložené a schválené žádosti o dotaci však půjde o investici ve výši 11,5 mil. Kč včetně DPH.

Základy Moučkova domu mají renesanční jádro a byla tu vůbec první žďárská, tzv. farní škola.

„Stavební úpravy budovy budou stát asi 10,5 mil. Kč a kolem 1 mil. Kč si vyžádají náklady, které nejsou součástí původního projektu, ale musí být zapracovány. Jedná se např. o plynovou přípojku, mobiliář, multimediální pomůcky a technické zařízení muzea,“ vysvětluje místostarosta Ladislav Bárta kompetenčně odpovědný za kulturu.

V Moučkově domě bude umístěna stálá expozice historie města - regionu a přírody Žďárska, která doposud našemu městu chyběla. Bude tu i přednáškový sál pro školy a částečně i sbírkový depozitář. Rozšířené prostory Regionálního muzea budou v 1. a 2. nadzemním podlaží bezbariérové.

Jak v zastupitelstvu informoval projektový koordinátor MěÚ Jiří Matoušek, díky úspěšně zpracovanému a podanému projektu ze strany města Žďáru n. S., obdrželo v srpnu evropskou dotaci ve výši 8,9 mil. Kč na tuto plánovanou investiční akci. Dotace pokryje zhruba tři čtvrtiny z celkových nákladů, jejichž zbytek již uhradí město.

„Tím, že jsme na stavbu získali evropskou dotaci, musíme také průběžně vykazovat monitorovací zprávy o průběhu akce. Čeká nás tedy složitější administrativa. Je ale nastaven volně-

jší harmonogram stavby než u investic realizovaných vyloženě z prostředků města,“ informuje místostarosta Bárta.

Výběr dodavatele stavebních prací by měl proběhnout do konce října, pak budou objekt zkoumat archeologové. Od listopadu 2011 do dubna 2013 dojde na vlastní realizaci stavebních úprav Moučkova domu. Na otevření rozšířeného Regionálního muzea se můžeme těšit od 1. června 2013. Alespoň takto je nastaven základní harmonogram celého projektu. **-lko-**

Více peněz do letního úklidu

Zvýšení částky na letní úklid komunikací ve městě o 500 tis. Kč schválili v srpnu zastupitelé města.

Dali tak na doporučení rady města a přesun peněz provedli v rámci pátých rozpočtových opatření.

Tím, že letos zima skončila brzy, již od února se začalo postupně s letní údržbou. Tedy čistěním města od posypových materiálů, zametáním a údržbou chodníků.

„Náklady letního úklidu města zvyšuje i fakt, že Úřad práce přestal doplácet na zaměstnance úklidové firmy. Letos se totiž výrazně snížila možnost podpo-

řejně prospěšných prací z ÚP a firmy tedy městu účtují vyšší sazby,“ vysvětluje místostarosta Ladislav Bárta.

Věc ovlivňuje i rozrůstání veřejných prostranství a úklidu nového sídliště Klafar a dalších zón města.

„Problém je i narůstající vandalismus, který chceme řešit zvýšením kontrol ze strany Městské policie,“ dodává Bárta. Úklidové čtyři kromě průběžného úklidu musí likvidovat i rozsypané koše ap. „To se týká celého katastru města, v místních částech, kde se všichni znají, si obyvatelé udržují pořádek zodpovědně sami,“ konstatuje Bárta. **-lko-**

Díky rezervaci bez front

Neradi stojíte fronty na úřadech? Pak připomínáme možnost rezervčního systému, který na Městském úřadě ve Žďáře n. S. funguje již dva roky, ale veřejnost jej zatím velmi málo využívá.

Přitom zlepšení komfortu vyřízení naší záležitosti oceníme zejména na pracovištích agend dokladů a dopravního odboru, kde se tvoří ty největší fronty.

Město rezervční systém zavedlo na základě opakovaných stížností občanů na dlouhé čekací doby k vyřízení svých záležitostí. Dle zkušeností úřadu však lidé možnost využívají jen v exponovaných časech před dovolenými či koncem roku na výměnu pasů a dokladů.

„Věřím, že to se změní. Je to i o využí-

vání a dostupnosti výpočetní techniky a připojení na internet. Zvláště mladší generace je v ovládání těchto moderních možností dale. Každá takováto aplikace je pro uživatele dobrá,“ míní tajemník MěÚ Jan Havlík.

Rezervace funguje tak, že z domu nebo zaměstnání se elektronicky objednáme na určitý den a hodinu. Přijde nám PIN kód, který pak při vstupu do úřadu zadáme do přístroje vyvolávacího systému. Systém nás pak automaticky zařadí na první pořadí ve frontě jako objednaného klienta.

Bližší pokyny ke způsobu zadání rezervace najdeme na <http://zdarns.cz/aktuality/objednavani.asp>. Na stejné stránce najdeme i informaci o aktuálním počtu čekajících klientů. **-lko-**

Zvonkohra k šedesátinám Žďasu

Zvonkohra z devíti zvonů odlitých z turbínové oceli byla k vidění při srpnových oslavách 60. výročí založení firmy Žďas, která v roce 1951 zcela změnila charakter města Žďáru.

Elektronicky řízená zvonkohra „umí“ řadu melodií, ale kdo z návštěvníků zámeckých oslav 20. srpna 2011 uměl zahrát alespoň prostou melodii, mohl si ji přímo na klávesách zvonkohry vyzkoušet.

Dokonalé dílo Žďasáků, jak si sami familiárně říkají, poželal P. Vladimír Záleský ze zámecké farnosti a poděkoval všem minulým i současným zaměstnancům, kteří svůj život spojili právě s tímto strojírenským podnikem.

Kmotrami zvonkohry byly předsedkyně Parlamentu PS ČR Miroslava Němcová a senátorka a starostka Žďáru Dagmar Zvěřinová. Zvonkohra bude hlavním exponátem Žďasu při nadcházejícím 53. ročníku Mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně.

Při oslavách si veřejnost užívala i atmosféry bývalého kláštera a kromě hudebních vystoupení M. Žbirky, T. a L. Kernldových, Tata Bandu, J. Pustiny či Dechovky Podbrezová byly zpřístupněny i zámecké expozice.

Jen připomínáme, že brány nového závodu ve Žďáře se otevřely přesně 27. 8. 1951 a vůbec prvním odlitkem ze zdejší oceli byl zvon, coby symbol nové éry průmyslu na Českomoravské Vysočině.

ZVONKOHRA z devíti zvonů odlitých z turbínové oceli „umí“ řadu melodií. Kdo z návštěvníků oslav Žďasu uměl sladit pár tónů, mohl si harmonii na klávesách zvonkohry vyzkoušet. **Foto: archiv Žďas, a.s.**

„Musíme si uvědomit, že byl rok 1951 a v té době odlít zvon a nechat jej posvítit, byla velká odvaha. Zvon visí na kostele v Křižánkách. Měl svého dvojníka, který je nyní uložen před Regionálním muzeem,“ informuje Stanislav Růžička z oddělení podnikové propagace. Před Tvrzí stojí ještě jeden zvon. „Ten byl ulit před 10 lety, při oslavách 50 let Žďasu, kdy jsme obnovili tuto tradici,“ připomíná Růžička. Nyní záleží na

dohodě s radnicí, kde bude zvonkohra s jejím jasným zvukem k vidění a slyšení.

Za šest desítek roků prošlo Žďasem přes 25 tisíc zaměstnanců, doslova generací otců, synů, vnuků a mnohdy i pravnuků.

Ti první budovali závod a zaváděli nové technologie, mladší pak společně s nimi realizovali velké investiční akce, které žďárský podnik proslavily

po celém světě.

I dnes je Žďas se svými asi 3000 pracovníky v dobré formě a patří k největším strojírenko-metalurgickým podnikům v ČR. Staví na rozvoji nových technologií a zařízení a přes 50 % produkce vyvážá do více jak 50 zemí světa. Patří do rodiny firem ŽP Group a bez velkých otřesů překonal následky nedávné hospodářské krize. **-lko-**

Skládkovat či spalovat komunální odpad?

Skládkování nebo energetické využití směsných komunálních odpadů. To je stále častějším tématem diskuzí nejen veřejnosti, ale i zástupců radnic a odborníků. Budoucí zacházení s odpadem je vlastně věcí každého z nás.

Dnes přinášíme odborný názor Ing. Zbyňka Boudy, ředitele Energetické agentury Vysočiny.

Odborník:

Množství produkovaných odpadů neustále roste. Tato skutečnost v současné situaci vede k rychlému zaplňování stávající kapacity skládek. V horizontu 10 až 15 let bychom museli zakládat skládky nové, se všemi negativními důsledky. Je zřejmé, že uvedenou situaci je potřeba co nejrych-

leji řešit. Nejvýhodnějším řešením je jednoznačně energetické využívání odpadu. Tento způsob využití odpadu je dlouhodobým řešením, které přináší nejen úsporu energie a snížení emisí škodlivých látek do ovzduší, ale i stabilizaci ceny za likvidaci odpadu a za teplo dodávané do sítě centrálního zásobování teplem.

Fakta o skládkování

Z průměrné produkce 280 kg komunálního odpadu na obyvatele za rok se asi 50 kg vytrídí a dále se materiálově využívá. O zbylý směsný komunální odpad v objemu 230 kg se musí obce postarat. Skládkování i energetické využití jsou legálními

způsoby nakládání s odpady.

Skládkováním se komunální odpady odstraňují bez užítu. Zjednodušeně lze říci, že jde o řízené ukládání směsného odpadu na zabezpečenou skládku. Odpady tímto způsobem navždy zabírají místo a rozkládají se za produkce skleníkových plynů. Jedná se o nejlevnější a v ČR nejčastější způsob nakládání se směsnými komunálními odpady.

Řízené spalování

Spálením ve vhodném zařízení se komunální odpady energeticky využívají pro vytápění a výrobu elektrické energie. Výhřevnost směsného komunálního odpadu se podobá

výhřevnosti hnědého uhlí. Výstavba zařízení k energetickému využití odpadů bývá finančně náročnou investicí a většinou obyvatelstva je vnímána negativně jako „stavba s čmoudícím komínem“.

Zkušenosti z evropských zemí jsou ovšem opačné, zařízení k energetickému využití odpadů zahrnuje vysoce precizní systém čištění spalin (rozdílem oproti spalování odpadu doma v kamnech je právě kvalitní čištění spalin) s menšími dopady na životní prostředí než u jiných druhů paliv.

Komunální odpad lze spalováním redukovat, za produkce elektrické energie, tepla, kovů a škváry. Jakému nakládání s odpady tedy dát přednost?

-red-

Partnerství s Italy potvrdí města smlouvou

Začátkem léta se žďárská delegace zúčastnila oslav výročí slavných bitev u Custozzy z července 1848 a června 1866, které přispěly ke sjednocení a samostatnosti Itálie. Bitevní pole a místo oslavy se nachází právě poblíž spřáteleného města Somma Campagna.

Na přátelské pozvání tamní radnice se do veronského kraje vypravili starostka Dagmar Zvěřinová, 2. místostarosta Ladislav Bárta a tlumočnicka a projektový manažer MěÚ Jitka Matoušek.

S italským městem Somma Campagna má Žďár již asi deset let velmi dobré kulturní vztahy zejména přes hudbu, díky žďárským farním a pěveckým sborům.

„Dětský pěvecký sbor Žďáráček dostal v roce 2001 první pozvání do Itálie coby vítěz své kategorie na festivalu dětských sborů v Novém Jičíně,“ připomíná

místostarosta Ladislav Bárta.

Při nedávné návštěvě dokázali zástupci obou spřátelených obcí nalézt společnou řeč i v otázkách komunální politiky. „Diskutovali jsme o stejných problémech jako je nakládání s komunálním odpadem, pohyb psů na veřejnosti či záležitosti Evropské unie,“ dodává Bárta.

Italové mají zájem o intenzivnější styky se Žďárem, navíc obdivují zdejší pamětihodnosti, hudbu i přírodu. „Spolupráci chceme dát v budoucnu oficiální rámec podpisem smlouvy,“ plánuje starostka Dagmar Zvěřinová.

Neděje se tak jen na úrovni radnic, ale města staví na množství vztahů vytvořených jak na poli kultury, tak i a sportu. „Obě radnice mají zájem potvrdit partnerství, které po léta vznikalo tzv. odpodem. O to je cennější,“ říká starostka na závěr.

-lko-

Město do modernizace Active vkládá milióny

V rámci letošních již pátých rozpočtových opatření zastupitelé v srpnu schválili úpravy ve finančním zajištění přestavby budovy Active-střediska volného času na ulici Dolní za 6,6 mil. Kč, jejíž investorem je město Žďár nad Sázavou se započetím odvodu příspěvku i Active-SVC.

Tím i částečně revokovali předchozí usnesení o finančních krocích. Rekonstrukci a přístavbu budovy Active společně se způsobem financování v dané části již měla radnice odsouhlasenou z 4. 4. 2011, ale nedošlo k přímému promítnutí do rozpočtových opatření a proto muselo být o této rekonstrukci rozhodnuto opětovně.

Na tuto plánovanou modernizaci budovy měla P. O. Active naspořeny 2 mil. Kč ze svých prostředků, 100 tis. Kč jde z kapitoly určené na opra-

vy DDM v rozpočtu města. Další potřebné 4,5 mil. Kč nakonec poskytne město.

„Zároven jsme uložili řediteli P.O. Active - SVC připravit do nájemní smlouvy na budovu Dolní 3, od roku 2012 její zvýšení ve výši splátky případného úvěru na rekonstrukci budovy, dle jím v dubnu předloženého materiálu,“ říká místostarosta Ladislav Bárta.

Město totiž logicky počítá s tím, že v modernizované budově s vyšší kvalitou zařízení se i zvýší návštěvnost veřejnosti.

„Větším odvodem nájemného zpět do rozpočtu města bude P. O. Active od roku 2012 potencionálně splácet zmiňovaný příspěvek města ve výši 4,5 mil. Kč poskytnutý na budování,“ dodává L. Bárta, místostarosta pro školství, kulturu a sport.

-lko-

Žďár přispěje na EKG půl miliónem

Půlmiliónový příspěvek města Žďaru na telemetrický monitorovací EKG přístroj pro nedávno zmodernizované interní oddělení v novoměstské nemocnici schválili minulý čtvrtek 25. 8. 2011 zastupitelé města.

Cena přístroje se pohybuje kolem 1,2 mil. Kč a primáři interního oddělení MUDr. Františku Kazdovi se na něj podařilo sehnat dotaci 300 tis. Kč, celých 100 tis. Kč věnovala firma Ždas a 500 tis. Kč město Žďár n. S. Zbytek už doplatí sama nemocnice.

Telemetrický monitoring EKG dokáže nepřetržitě a dálkově monitorovat stav až 16 pacientů najednou.

Detekuje životu nebezpečné arytmie, které mohou přijít např. v noci a při zachytu život ohrožující situace přístroj alarmuje personál k poskytnutí okamžité pomoci.

Doposud bylo možné sledovat EKG pacienta jen na jednotce intenzivní péče při jeho napojení na přístroje. Nemohl se tedy hnout z lůžka.

Nově však pacient může pobývat i na jiných odděleních nemocnice a

ILUSTRACNÍ foto.

mobilní přístroj má umístěný na těle. Jeho stav lze průběžně monitorovat a vyhodnocovat.

Díky telemetrii tak mají lékaři nepřetržitý přehled o srdečním rytmu pacienta, což je přínosné pro určení rychlé diagnózy a život zachraňující rychlé. Moderní telemetrii tedy ocení jak pacienti po infarktu myokardu a dalších kardiiovaskulárních chorobách, tedy lidé ve vyšším riziku poruchy srdečního

rytmu, tak i personál.

Před časem starostka Žďaru Dagmar Zvěřinová obdržela dopis primáře interny, MUDr. Františka Kazdy, ve kterém se obracel na starosty okolních měst o finanční podporu na pořízení speciálního potřebného přístroje.

Ten je totiž nad rámec finančních možností Nemocnice Nové Město na Moravě coby příspěvkové organizace Kraje Vysočina.

Jak známo, okresní nemocnice prochází dlouhodobou rekonstrukcí a jen přestavba interního pavilonu stála zhruba 430 milionů korun, z toho 120 milionů pokryla dotace z evropských fondů.

V letošním krajském rozpočtu již nebylo s tímto vybavením pro internu počítáno.

„Ale právě při dokončovacích stavebních pracích pavilonu bylo vhodné provést potřebné kroky pro instalaci monitorovacího pracoviště. Pozdější úpravy by

totiž byly stavebně složitější,“ vysvětluje starostka Zvěřinová naléhavost záležitosti.

Žádost primáře interny projednávala rada města a potřebnost přístroje jí potvrdil i předseda Zdravotní komise rady města a žďárský zastupitel MUDr. Radek Černý. Posunula tedy zastupitelstvu své doporučení v rámci letošních již pátých rozpočtových opatření.

V Kraji Vysočina mají podobné zařízení v nemocnici v Jihlavě a Havlíčkově Brodě.

„Zrekonstruované interní oddělení pod vedením pana primáře Kazdy má výhled, že bude vysoce kvalitním pracovištěm a telemetrický EKG přístroj může napomoci k rozšíření péče,“ soudí 2. místostarosta Ladislav Bárta.

Jak se on i starostka Zvěřinová shodují, zastupitelstvo Žďaru k žádosti primáře Kazdy přistoupilo vstřícně hlavně z důvodu, že Žďár nad Sázavou nemá vlastní nemocnici a ta novoměstská je spádovou pro celé Žďársko.

Lenka Kopčáková

Náměstí pod drobnohledem archeologů

Havlíčkově náměstí ve Žďáře nad Sázavou právě prochází rozsáhlou rekonstrukcí, jejíž součástí je také archeologický výzkum.

Ten již přinesl několik zajímavostí, které NŽR přibližují spolu s Mgr. Ladislavem Kaiserem z jihlavské pobočky archeologické společnosti Pueblo o.p.s.

V případě Havlíčkova náměstí se jedná o záchranný archeologický výzkum, protože stavbou zasažený terén bude definitivně zničen.

Dle zákona o památkové péči archeologický výzkum objednává a hraří investor stavby, což jsou v tomto případě společně Svaz vodovodů a kanalizací Žďársko a město Žďár n. S.

„Havlíčkově náměstí je jednou z historicky nejdůležitějších částí města. V letech 1262 – 1276 za opata Winricha z Waldsas byla do tohoto prostoru přemístěna původní trhová ves z lokality zvané Na starém městě. První zmínka o Žďáru jako městečku pochází z listiny Václava II z roku 1293,“ uvádí archeolog.

V minulosti byla také archeologicky prozkoumána výše uváděná lokalita Na starém městě, kde nyní probíhá výstavba sídliště Klafar. Než dojde k odstranění historických souvrství stavbou, odborníci v předstihu kopou sondy a dokumentují historicky zajímavé úseky, aby případné nálezy stáčili zdokumentovat, popsat, datovat a interpretovat historický vývoj dané lokality.

Na Havlíčkově náměstí archeologové vyhloubili hned několik sond. „Z jejich průzkumu mohou říci, že středověké vrstvy zůstaly zachovány pouze ve spodní části náměstí. Při stavbě kaple sv. Barbory (1729) a souvisejících barokních úpravách veřejného prostranství byly tyto cenné vrstvy v horní části náměstí překopány či odstraněny,“ konstatuje odborník.

V zásepech starších inženýrských sítí se nachází také středověká keramika, zvířecí kosti či kovové hřeby. „Ale již nejsou obsaženy v původní historické vrstvě“ vysvětluje.

Nejhlouběji leží gotická dlažba

To nejdůležitější, co bylo prozatím ve spodní části náměstí zdokumentováno, jsou různé úrovně historických dlažeb. První pochází z doby založení městečka, kdy byl i kostel sv. Prokopa novostavbou.

„Geologické podloží tu tvoří skála, která je místy zvětralá. Na jejím povrchu byla založena první dlažba, která se

VE VÝKOPU archeolog začistí a zdokumentuje profil a pak vzorkuje jednotlivé vrstvy.

PŘI ZÁCHRANNÉM archeologickém průzkumu byly nalezeny zbytky gotické dlažby i zlomky středověké keramiky. Vedoucí archeolog Ladislav Kaiser stojí zhruba v části s nálezy z nejstaršího období. Na detailu vidíme úlomky keramiky, která odpovídá vrcholnému středověku. Prasečí zub označený šipkou se nacházel ve stejné vrstvě nálezu.

však dochovala jen torzálně,“ říká Ladislav Kaiser. To prý souvisí s hygienou ve městě. „Dříve se nečistoty výrazně neuklízely, takže v průběhu let narůstal jejich nános. Když to bylo neúnosné, položila se další lokální dlažba. Prozatím jsme tu zdokumentovali tři horizonty historických dlažeb,“ říká archeolog.

Na otázku, jak taková středověká dlažba na malém městečku vypadala, Mgr. Kaiser vysvětluje, že archeologie pro ni používá termín „štětování“.

„To jsou drobné říční valounky do průměru 2 cm, které byly hustě kladeny vedle sebe, až vytvořily pevnou krustu. Často byla dlažba lokálně opravována, aby byl zachován zpevněný povrch. Jinak by došlo k rozblácení povrchu a špatné schůdnosti terénu. Takto navrstvené štětování jsme dokumentovali ve spodní části náměstí,“ popisuje odborník.

Skalní podloží je tu často v hloubce do půl metru od současného povrchu terénu, což nedává mnoho možností k zachování původních vrstev. A právě ty středověké byly zejména ve vyšší poloze náměstí směrem k Radniční ulici výrazně poničené zmiňovanými barokními přestavbami. „Barokní dlažba se již liší, je z výrazně větších valounů,“ dodává archeolog k situaci.

Právě ve vrstvách mezi jednotlivými dlažbami archeologové našli převážně zlomky keramiky z různých období vývoje náměstí, dále pak sporadické nálezy zlomků zvířecích kostí a ojedinělé kovové předměty.

„V případě nádob se však jedná jen o torzální zlomky. Plně tvary se daří objevovat spíše v jiných nálezových situacích, jako jsou například zásepky studní či jímek,“ říká.

V září se má ještě stavět nová zahloubená strojovna pro kašnu, kterou také čeká rekonstrukce a odborníci očekávají „možné rozšíření archeologicky pozitivních situací“ právě zde.

Našli torza středověkých hrnců

Během dosavadního průzkumu archeologové našli převážně torza nádob z redukčně pálené keramiky z vrcholného středověku (14. – 15.

století). Dle vysvětlení Ladislava Kaisera totiž i keramika podléhala módním trendům a podle způsobu výzdoby a typů nalezených okrajů nádob lze určit její relativní stáří.

Díky vypalování keramiky v redukčním prostředí hrnčířských pecí docházelo k nedokonalému spalování a keramika dostala šedé až šedočerné zbarvení. „Redukčně vypálené keramické nádoby však bylo často obměňováno. Až teprve objev glazování způsobil jeho lepší údržbu,“ vysvětluje archeolog. Glazované zboží bylo hojně používáno v 16. až 18. století a je v nálezech z náměstí také zastoupeno.

Kus hřbitovní zdi

Jedna ze sond, zhruba před prodejnou sportovních potřeb, odhalila větší akumulaci velkých balvanů. „Soudíme, že jde patrně o destrukci starší hřbitovní zdi,“ říká archeolog. Kolem kostela sv. Prokopa byl hřbitov do josefínských reforem.

Historická štola

Dalším zajímavým objevem na Havlíčkově náměstí je historická kanalizační stoka, která sloužila k odvodu nečistot z centra města. „Vedla v zaklenuté štolě napříč náměstím, asi v místě od dnešní kavárny k lékárně. V rozšířené části je vysoká až dva metry a široká do jednoho metru, klenba štol byla necelý metr od současného povrchu komunikace,“ popisuje archeolog.

„Současně je již šachta sanována, došlo k zamezení průchodnosti a zazdění vstupu v místě, kde ústila do jednoho z domů,“ říká Mgr. Kaiser. Poté, co archeologové tuto stavbu zdokumentovali, byla v rozšířené části zpevněna betonem. I nyní tudy vede jedna z novodobých kanalizačních větví.

Další osud nálezů

Zajímá vás, co se bude dít s nálezy po skončení práce archeologů na Havlíčkově náměstí? Při práci v terénu totiž archeolog ve výkopu začistí a zdokumentuje profil, pak vzorkuje jednotlivé vrstvy. Každý nalezený zlomek kerami-

ky či jiný artefakt je označen místem a vrstvou, ve které se nacházel.

„V laboratoři je každý kus zbaven nečistot, případně zlomky z jednotlivých nádob slepeny, železné předměty nakonverzovány a zaevidovány. Zvířecí kosti zkoumá osteolog, který určí druh zvířat. Nálezy jsou datovány a zajímavé kousky se kresebně dokumentují a fotografují. Obrázky jsou přílohou náleзовé zprávy archeologa, kterou odevzdáme investorem,“ přibližuje Kaiser běžnou praxi. Fyzicky se pak vše odevzdá do depozitáře příslušného muzea.

„Veřejnost má pak šanci nálezy znovu vidět při konání tematických výstav. Také bývají turisticky vědecké expozice nálezů pořádané přímo v obcích, odkud pocházejí,“ dodává po předchozích zkušenostech Mgr. Ladislav Kaiser.

Lenka Kopčáková

Foto na stránce:
autorka a archiv L. Kaisera.

POD HAVLÍČKOVÝM náměstím archeologové objevili zaklenutou štolu vedoucí asi od dnešní kavárny k lékárně. S ohledem na to, že její strop je blízko povrchu, je štěstí, že se tu nepropadl žádný z těžkých obslužných vozů.

Žďáráci a žďárská rodina ve vývoji času

Příznivce žďárské historie zveme na již třetí letní procházku starým Žďárem, kterou NŽR připravily s historií Regionálního muzea. Navazuje na archivní fotografickou výstavu s názvem Žďáráci, otevřenou do 18. 9. 2011 v prostorách Tvrze.

Minule jsme starý Žďár opouštěli v době první republiky, kdy zde probíhal boom rodinné výstavby. Zatímco v roce 1900 se nacházelo ve Žďáře asi 390 čísel popisných, na začátku 40. let jich bylo už 680. Takový nárůst domů přivodil výraznou změnu kultury bydlení.

Veřejná výstavba

Od začátku 20. století přibyla ve Žďáře řada nových veřejných budov, např. izolační pavilon, městská spořitelna v horní části Velkého náměstí. Do ní se pak přesunuly obecní kanceláře z měšťanské školy. Ve 30. letech prošla škola (pozdější 1. ZŠ) velkou adaptací.

„V roce 1930 byla postavena sokolovna a ta přebrala část funkcí z Národního domu (např. biograf). Na konci 20. let přibyla orlovna (dnešní DDM na horním konci náměstí) a o 10 let později občanská záložna (dnes je zde GE Money Bank),“ přibližuje M. Lopaur.

Seriál

3. díl

Když pominula krize

Jakmile pominula hospodářská krize, město Žďár bylo ve 40. letech připraveno na další výstavbu.

V plánu byla budova živnostenských škol, rozšíření tříny lnu, vybudování velké dvoupatrové továrny J + V Zeleň ve východní straně náměstí. „Podařila se však jen poloviční realizace projektu. Objekt je dodnes součástí zadního traktu drogerie Teta. Stavěla se také nová železniční dráha,“ dodává historik.

Probourali Nádražní

„Druhou hlavní zónou komerčního života se stala Nádražní ulice, která konkurovala náměstí. K jejímu probourání do náměstí došlo právě před sto lety, roku 1911 a výstavba čile běžela v letech 1912 - 13, kdy tu vyrostly secesní patrové měšťanské domy v „křelinovském“ stylu. V přízemí byly obchody a živnostenské dílny,“ přibližuje M. Lopaur.

Stavitel Josef Křelina sice nebyl zdejší rodákem, ale od konce 19. stol. se ve Žďáře usadil a pracoval. Byl nájemcem zámecké pily.

Nový velký stavební boom začal ve Žďáře po roce 1935. Část podnikatelů prý začala investovat namísto do výroby, do výstavby činžovních domů na Nádražní ulici, náměstí a v okolí (např. F. Šolín, J. Havlas, B. a V. Zeleň, A. Břečka).

Frajeři z Frajerské

Na Frajerské ulici (dnes Smetanově), stavěli své domky většinou zaměstnanci dráhy, kterých v té době bylo ve Žďáře kolem sto šedesáti.

„Ve Frajerské bydleli poštáci, železničáři, státní zaměstnanci pod penzí, bývalí legionáři. Patřili do střední vrstvy, která si mohla stavbu domku dovolit. Proto ten název Frajerská,“ vysvětluje J. Švoma, coby zdejší patriot.

KDYŽ CHTĚL ve válce Žďár vidět dobrý hokej, nezbyvalo než slavný tým LTC Praha uplatit balíčky masa, na které se fanoušci skládali. Na snímku nástup mužstev před utkáním AFK Město Žďár – LTC Praha v zimě 1943.

Foto: archiv Regionálního muzea

Meziválečná kultura

„Lze říci, že v této době byla kultura v rámci města samoobslužná,“ konstatuje M. Lopaur. Divadlo si hráli Žďáráci sami a měli i vlastní divadelní hvězdy, např. p. Švastala nebo první dámu meziválečného ochotnického souboru Cecilii Severýnovou.

Každou sobotu nebo neděli se choďovalo do biografu v sokolovně, nebo se v neděli promenovalo po náměstí, kde měly cukrárny otevřeno.

„Je zajímavé, jakým vývojem prošel vztah ke knihám. Zatímco rodiče dětí narozených ještě na Rakouska-Uherska měli četbu knih za neužitečnou věc, která jejich ratolesti zdržuje od práce, meziválečná generace dětí již měla ke čtení a kultuře jiný vztah a lepší podmínky,“ informuje historik.

ŽDÁR ZA 2. SV. VÁLKY

Padlý peníze

Když „přišel Hitler“, především padly prvorepublikové peníze. To paradoxně pomohlo lidem a živnostníkům ve splacení jejich hypoték na domy a stroje. Splátky měli často rozvržené na celý život, ale za protektorátních peněz se jim dluhy a hypotéky podařilo vyrovnat během dvou let.

Pracovní povinnost pro všechny

Začátkem okupace ve Žďáře zmizela nezaměstnanost, protože všichni měli pracovní povinnost. V Novém Městě na Moravě vznikl úřad práce, který lidi dirigoval a někteří byli nuceně nasazováni pro potřebu říše.

„Stavba nové železniční dráhy absorbovala většinu volné pracovní síly. Zvýšil se počet zaměstnanců u Rouska pro výrobu kovových věcí pro válečné účely, u Trojánka na výrobu obuvi pro potřebu wehrmachtu a ve Žďáře u Ulricha se vyráběly také bedny pro potřeby armády,“ líčí Lopaur.

Fungoval systém velkých státních zakázek a kdo z podnikatelů k nim měl přístup, byl ve velké výhodě. Tak, jako těsně před válkou tu vrcholil stavební boom, vše skončilo v jednačty-

řicátém roce. Jazyková škola (dům řeči) na ul. Jiřího z Poděbrad byla posledním realizovaným projektem.

Jak se žilo žďárským rodinám

Ve srovnání s první válkou, kdy lidé opravdu hladověli, to nyní bylo lepší. Po celou válku však byl nedostatek masa a proto se rozmohlo chování králíků a drůbeže, zejména husí.

„Nebyla nouze o práci a lístkový systém zajišťoval velice omezený, ale pravidelný a přísný denní přídel potravin. Jestliže bylo na děcko půl litru mléka denně, tak i chudá matka měla jistotu, že jej dostane,“ říká Švoma.

Kvetl černý trh

Možnosti s nakládáním zásob velice omezovaly produkci potravin a pekařských výrobků, přesto se dařilo jednotlivým hospodám i obchodům. Jejich provoz však byl omezen (otevírací doba, gramáž potravin). Jako všude, tak i ve Žďáře kvetl černý trh.

„Válečný režim za protektorátu nebyl ještě tak přísný jako po roce 1943, kdy byla vyhlášena totální válka. Ale na zmrzlinu se ve Žďáře choďovalo až do konce války,“ říká pro zajímavost Lopaur.

Hokejisty uplatili masem

Slavná doba žďárského hokejového AFK Žďár probíhala právě za války. Pamětníci jistě vzpomínají na zápasy se slavným týmem LTC Praha, který svůj příjezd podmiňoval naturáliemi.

„Takže ve Žďáře se v té bídě přidělovaly systémy mezi lidmi posháněly potraviny, Pražáci dostali za své vystoupení tříkilové balíčky masa a byli velice spokojeni. O přestávkách hokejového utkání na sokolovně dokonce krasobruslila tehdy velmi proslulá brněnská krasobruslařka Libuše Geislerová-Lomská,“ uvádí Jaroslav Švoma. Za stejných „naturálních“ podmínek prý přijeli hokejisté i v zimě 1944.

„Ke cti místních lidí je třeba dodat, že nikdo nic neudal a Žďáráci i lidé z okolí mohli vidět dobově největší hokejové hvězdy,“ uvádí historik. To se prý mimochodem praktikovalo i v případě kulturních vystoupení. Také herci i muzikanti zde vystupovali za naturálie.

Co se tu dělo na válečném pozadí

* Od října 1938 přicházeli do Žďáru uprchlíci z pohraničí, část jich zde zůstala celou válku. Povolena byla jediná politická strana „Národní souručenství“, do které však nebyly přijímány ženy. Vstoupilo 2 235 zdejších mužů.

* Od podzimu 1939 byl zaveden lístkový systém na potraviny, později i na veškeré spotřební zboží, dřevo a byl zakázán také volný prodej ovoce a zeleniny.

* V květnu 1940 začalo ve Žďáře zatýkání vlastenců a komunistů. Při revizích ve školních a veřejných knihovnách zmizela díla vztahující se k ČSR a legím, také literatura marxistická, židovská, komunistická a branné příručky.

* Kulturní a společenský život Žďáru byl omezen řadou zákazů. Byla zastavena činnost všech českých spolků a Sokola.

* Působily aktivistické organizace Kuratorium pro výchovu mládeže a Veřejná osvětová služba. Hlavní zábavou byl biograf. Po dlouhých válečných žurnálech běžely filmy německé UFA a české protektorátní produkce.

* Nedostatek topiva vedl k prodlužování vánočních prázdnin. Ze školy byly vyloučeny židovské děti.

* Po atentátu na Heydricha 27. 5. 1942 se v celém Protektorátu rozpoutal teror. V rámci likvidační politiky bylo na 80 žďárských Židů odvezeno do táborů smrti.

* Zvony z kostelů a kaplí byly zrekvírovány. Došlo i na odebrání koní a psů pro válečné účely německé říše. Od roku 1942 probíhaly odvody mužů na nucené práce do Německa.

* Postupně narůstala odbojová činnost. Ve městě působil oddíl Bohdan, Rady tří. Od léta 1944 se rozvinulo partyzánské hnutí. Oddíl M. J. Hus působil v blízkosti města. Navázal styk s místními komunistickými buňkami.

(Pokračování na str. 17)

Dokument o Zelené hoře

Smlouvu, která zajišťuje licenci městu Žďár nad Sázavou na natočení dokumentu o památce UNESCO na Zelené hoře odsouhlasila v létě rada města.

Dokument pro soubor „Rodinné zlaté“ točila ve Žďáře společnost Frmol. Cílem je prezentace 12 českých a moravských měst s památkami UNESCO, čili našeho historického dědictví.

Filmy vznikají za přispění finanční podpory České televize a Agentury CzechTourism. V televizi uvidíme dokumenty v začátku příští turistické sezóny, tedy od ledna do dubna 2012. Protože však původní smlouva byla již o letošním vysílání, museli žďárští radní schválit dodatek smlouvy o posunutí termínu.

České památky UNESCO budou tímto způsobem prezentovány i na všech veletrzích cestovního ruchu a dokument čekají i jazykové mutace pro zahraniční propagaci.

„Pár „našich“ záběrů jsem již viděl a vypadají velmi nadějně. To i s ohledem, jaké vládlo při natáčení počasí,“ pochvaluje si 2. místostarosta Ladislav Bárta. Povedlo se prý doložit scénář v tom duchu, že Žďár nenabízí pouze památku UNESCO, ale že působení italského architekta Santiniho tu bylo daleko širší. Divák tedy pozná, naše město v kontextu.

-lko-

Žďaráci a žďárská...

(Dokončení ze str. 16)

Co se tu dělo na válečném pozadí

* Na Nový rok 1945 partyzáni poškodili ve výtopně čtyři lokomotivy, na jaře opakovaně vykořistili vojenské transporty a vypustili celkem 35 000 l lihu ze žďárských lihovarů. Odvážlivci se zásobili lihem.

* Po osvobození Brna 25. 4. nastal rozpad německé fronty a Žďárem se valily proudy ustupujícího vojska. Ve lnářské škole byla ubytována stočlenná jednotka wehrmachtu.

* Na radnici nepřetržitě zasedal devítičlenný Místní národní výbor a byl ustaven Okresní národní výbor.

* Jednotka SS odjela 7. 5., oddíl wehrmachtu však zůstal. Jeho velitel hrozil při incidentu ostřelováním města. Místní rozhlas opakoval výzvy ke klidu.

* Od 8. 5. působil v hotelu Veliš partyzánský štáb. Sovětská letadla bombardovala 9. 5. německé oddíly v okolí města. Byly přitom poškozeny domy v Dolní a Horní ulici a zničena pila v Zámku.

Partyzáni v okolí Žďáru odzbrojovali menší německé oddíly. Jednotky SS projížděly Žďárem a bez váhání střílely. Na výstrahu popravily šest lidí.

* Ráno 10. 5. 1945 působil Žďár skličujícím dojmem frontového města. Hořela budova tvrze a další domy, na ulicích leželi mrtví. Kolem šesté hodiny ranní projeli Žďárem sovětské rozvědky. Bojové jednotky dorazily v deset dopoledne.

Velení nad městem převzal kpt. Petr Koršun, byl nařízen úklid, odevzdávání zbraní a vozidel. Ve škole se začalo učit, otevřely obchody.

(Pokračování příště)
Lenka Kopčáková

Žďárskému divadlu je 110 let

Veselohrou o třech jednáních Noc na Karlštejně od Jar. Vrchlického byl v sobotu 28. září 1901 slavnostně otevřen Národní dům ve Žďáře na Moravě.

Slavnost pořádala Městská rada ve Žďáře..., čteme ze zažloutlého plakátu na slavnostní premiéru secesně zdobeného Národního domu.

Málokterý divák krácející dnes na představení do Městského divadla si uvědomí, že do stejné budovy chodili žďárští občané už před 110 lety.

Dejme nyní prostor členům Rady Divadelního spolku Žďár, o.s., aby přiblížili cestu žďárského divadla k současnosti:

Generace herců a stovky uvedených her

Nynější podobu získala budova až v průběhu 70. let minulého století, kdy došlo k zásadním stavebním změnám. Modernizovalo se hlediště, jeviště i zázemí pro účinkující. Technické vybavení divadla bylo v té době „na špičce“ - srovnatelné s profesionálními divadly velkých měst. Rozšířil se společenský prostor pro diváky, budova Národního domu byla kompletně přestavěna.

Původní zůstal vlastně jen obvod hlediště se stropem a jeho krásná výzdoba. Díky těmto zachovaným prvkům si můžeme vybavit slavnostní pocity prvních diváků, kteří navštívili akce v Národním domě. Ať to byla společenská shromáždění, bály, koncerty, spolková setkání nebo divadelní představení.

V prostorách Národního domu se brzy zabydlel i ochotnický divadelní spolek, který ve Žďáře nad Sázavou působil od roku 1863. Jeho členové věnovali spoustu volného času tomu, aby se učili texty, vyráběli kulisy, na zkouškách dotvářeli nová divadelní představení pro pobavení spoluobčanů.

Tato kulturní posedlost se s malými odmlkami (především v letech obou světových válek) udržela v určitém okruhu lidí po celé století. Vždy znovu a znovu se sešla skupina nadšenců, která nastudovala novou divadelní podívanou.

V roce 1956 dostala práce žďárských ochotníků další směr. Za podpory kmenových členů divadelního spolku se vytvořila Dětská divadelní scéna, na jejímž vzniku se podílel hlavně Jan Šturm. Pod vedením především Božetěcha Tomana, Zdeny Součkové a Mi-

UKÁZKA kostýmu z premiérové Noci na Karlštejně odehrané 28. 9. 1901.

PLAKÁT ke slavnosti při otevření Národního domu 28. a 29. září 1901.

loše Raudenského byla v následujících sezónách nastudována řada pohádek pro děti, hraných mladými začínajícími herci. Někteří z nich amatérské divadlo ještě hrají nebo mu alespoň jako stálí diváci fandí.

Po 55 letech víceméně soustavné práce už nemluvíme o dětském souboru. Malým divákům ale jeho nástupci zůstali věrní. Pravidelně se střídá nastudování hry pro dospělé s nastudováním pohádky pro děti.

A v obou kategoriích dosahuje žďárský divadelní soubor velice dobré úrovně. Velkou měrou k tomu přispělo vzdělávání členů souboru v průběhu 80. let ve specializovaných kurzech pořádaných pro amatérské divadelníky a rovněž navázání spolupráce s profesionálními režiséry, u některých inscenací i s choreografy, muzikanty či výtvarníky.

Mnozí diváci dodnes rádi vzpomínají na uvedení her „Maribel a podivná rodina“, „Dva muži v šachu“, „Nebe na zemi“, „Pohádka o líných strašidlech“, „Krakonošovy pohádky“, „Pim, Alfréd a Bílá paní“, „Byl jednou jeden drak“, „Kouzelná lampa Aladinova“, „Princ a Večernice“.

Když se roztočí Pohádkový mlejnek

Pohádky velmi často „bodovaly“ v soutěži „Znojemský strom pohádek“ a ve žďárské regionální soutěži „Pohádkový mlejnek“. Někteří z nich se dostaly až do celostátní soutěže v Rakovníku. Inscenace pro dospělé získávají dobré hodnocení v krajských soutěžích, o udělování cen jednotlivcům ani nemluvě. O těchto oceněních

svědčí množství diplomů v divadelní klubovně.

V letech nedávno minulých uvedl soubor do života další velmi úspěšné divadelní hry: „Světáci“, „Šest žen Jindřicha VIII.“, „Balada z hadrů“, „Na správné adrese“. Pozitivním zlomem v činnosti Divadelního spolku bylo nastudování autorských textů členů souboru. Karel Černý napsal hru „Šamani“ a Stanislav Mikule „Adam a jeho ženy“. Obě inscenace byly uvedeny za velké pozornosti diváků.

V roce 2007 vznikl transformací Divadelního souboru Domu kultury nový, nezávislý právní subjekt Divadelní spolek Žďár, občanské sdružení. Vede ho dlouholetý člen divadelního souboru Jan Krška. V současné době má sdružení kolem 40 členů.

Na dost obsáhlou publikaci by jistě vydalo vyjmenování všech divadelních her, které na jevišti Národního domu - Městského divadla ve Žďáře nad Sázavou postupně uvedly zdejší divadelní spolky. Byly to jistě desítky titulů, stovky představení. Dlouhou řadu jmen by obsahoval výčet všech nadšenců, kteří se na jejich uskutečnění v průběhu 110 let podíleli. Určitě by bylo možné vystopovat alespoň blízké praprapříbuzné některých současných členů Divadelního spolku Žďár, o.s., kteří „u toho byli“ v roce 1901.

Až tedy „půjčete za kulturu“ do Městského divadla, zkuste si představit, že ve stejných místech jako vy už před 110 lety čekali diváci až se otevře opona...

Je na místě si přát, aby divadlo v našem městě žilo a sloužilo divákům alespoň dalších sto deset let.

-red-
Foto: archiv Regionální muzeum

Kultura

Ž Ď Á R N A D S Á Z A V O U
P ř í s p ě v k o v á o r g a n i z a c e

Program na ZÁŘÍ 2011

Pořady pro děti

(v rámci Slavností jeřabin 2011)

Ne 11. 9. v 15.00 hodin

Stará radnice

HONZA A DRAK

Dřevěné divadlo Jana Hrubce

Vstupné: 30,- Kč

Divadla

(mimo předplatné)

So 10. 9. v 19.00 hodin

Městské divadlo/Divadlo Jára Cimrmana

DOBYTÍ SEVERNÍHO PÓLU

Vyprodáno!!!

(divadelní předplatné ZELEŇ)

Út 20. 9. v 19.00 hodin

Městské divadlo/Divadlo Rokoko

PLNÝ KAPSY ŠUTRŮ

Režie: Jana Kališová, hrají: M. Vladyka a R. Holub. Dva statisti z malé irské vesnice se účastní natáčení amerického velkoformátu. Členové štábu, herecké hvězdy i místní venkovani, ti všichni hrají své role nejen na place, ale i mimo něj. A co to udělá se dvěma obyčejnými chlapíky, když se octnou na dosah velkého světa, peněz a slávy?

Doproděj vstupenek: přízemí 290,- Kč, balkon 260,- Kč

(divadelní předplatné ŽLUTÉ)

Út 27. 9. 2011 v 19.00 hodin

Městské divadlo/Divadlo pod Palmovkou

AT ŽIJE KRÁLOVNA!

Duel dvou královen napsaný podle skutečných událostí. Anglická královna Alžběta I. a skotská královna Marie Stuartovna bojují o moc, čest, lásku a nakonec i o holý život. Režie: Petr Kracik, v hl. rolích: Královna Alžběta - Zuzana Slavíková, Marie Stuartovna - Jitka Čvančarová j.h.

Dále hrají: R. Jelínek, M. Kopečný, J. Teplý, K. Vlček, I. Kubečka ad.

Tragikomické a nadčasové podobenství o vzestupu, pádu i pomíjivosti...

Doproděj vstupenek: přízemí 290,- Kč, balkon 260,- Kč

Koncerty

Ne 11. 9. v 17.00 hodin

(pronájem)

Městské divadlo

6. ročník festivalu

JAKUB PUSTINA A JEHO HOSTÉ

Pozvání žďárského barytonisty přijala česká sopranistka Marta Reichelová, která letos v květnu obsadila třetí příčku na Mezinárodní pěvecké soutěži ve Žďáře. To v konkurenci 17 zemí světa. Zazní oblíbené operetní písně a duety, na klavír doprovází Richard Pohl.

Vstupné: 150,- Kč

(v rámci Slavností jeřabin 2011)

Ne 18. 9. v 19.00 hodin

Stará radnice

VEČER POEZIE A PRÓZY S HARFOU

VALERIE ZAWADSKÁ A LYDIE HÁRTELOVÁ

Vstupné: 100,- Kč

St 21. 9. v 19.00 hodin

Café u tety Hany

BLUES OD ŘEKY MISSISSIPPI

LUBOŠ BEŇA & MATĚJ PTASZEK

Vstupné: 120,- Kč

Výstavy

(v rámci Slavností jeřabin 2011)

Do 18. 9. 2011

Výstavní síň Staré radnice a kaple sv. Barbory

CESTOU SANTINIHO / POCTA FRANTIŠKU VÍZNEROVI

VÝSTAVA KLUBU VÝTVARNÝCH UMĚLCŮ HORÁCKA

Otevřeno: denně mimo pondělí 9.00 - 12.00, 14.00 - 17.00 hodin

21. 9. - 30. 10. 2011

Výstavní síň Staré radnice

PAVEL TASOVSKÝ - KOVOVÉ OBJEKTY A RELIEFY

Slavnostní vernisáž ve středu 21. 9. 2011 v 17.00 hodin, hudební vystoupení Luboš Beňa & Matěj Ptáček.

Otevřeno: út - pá 10.00 - 12.00, 14.00 - 17.00 hodin, so a ne 14.00 - 17.00 hodin

10. 9. - 2. 10. 2011

Městské divadlo

Výstava u příležitosti 40. výročí existence Divadla Jára Cimrmana

JÁRA CIMRMAN - SVĚTOBĚŽNÍK A VYNÁLEZCE

Slavnostní vernisáž v so 10. 9. 2011 v 17.00 hodin za účasti členů Divadla Jára Cimrmana.

Otevřeno denně mimo pondělí: 10.00 - 12.00, 15.00 - 17.00 hodin, vstupné: 30,- Kč

Připravujeme

5. 10. DRUHÁ TRÁVA / Koncert k 20. výročí kapely - MD

9. 10. O ŠMOLÍČKOVÍ / pohádka - MD

12. 10. DP žluté / MILOSTNÝ TROJ-ÚHELNÍK - MD

12. a 13. 10. DDP / JAK MORČATA PEKLA BÁBOVKU - MD

18. 10. SCREAMERS / Česká travestie show - MD (Pronájem)

19. 10. CIMRMANOLOG A ŠANSON / M. Čepelka, M. Wankeová, J. Klempíř - Café u tety Hany

20. a 21. 10. KM 1 / ROZUM A ŠTĚSTÍ - MD

25. A 26. 10. KM 2 / JUMPING DRUMS - MD

26. 10. DP zelené / OTHELLO - MD

Divadelní předplatné podzim 2011

Cena předplatného: přízemí 1040,- Kč; balkon 920,- Kč

Stávající abonenti mohou potvrdit svůj zájem o předplatné zakoupením permanentek do 8. 9. 2011. Nezaplacené permanentky budou uvolněny pro nové zájemce od 12. 9. 2011. Při koupi předplatného s sebou přinese stávající abonentní průkazky, které potvrzují vaše místo v hledišti.

Poznámka - (pronájem): Kultura Žďar není pořadatelem akce.

Pokud zajišťujeme prodej vstupenek na takto označené akce, nelze na tyto pořady využívat slevenek Žďasu a SODEXO PASS.

KINO VYSOČINA

Pá 2. 9. od 19.30 hodin
STROM ŽIVOTA

(USA, repríza, od 12 let, tit., 90,-) Texas, padesátá léta. Jack O'Brien si prošel dětstvím plným her a krásné nevinnosti. Teď je ztracenou duší v moderním světě. Na MFF v Cannes film získal titul hlavní ocenění, Zlatou palmu. Hvězdně obsazený snímek je poctou životu, přírodě a světu kolem nás Hl. role: Brad Pitt, Sean Penn ad.

So 3. až čt 8. 9. od 19.30 hodin
MUŽI V NADĚJI

(ČES, premiéra, od 12 let, 100,-) Scenárista a režisér Jiří Vejdělek přichází po úspěšné komedii „Ženy v pokušení“ s příběhem věnovaným tentokrátě mužům. Ústřední otázka zní: Zda může být nevěra základem šťastného manželství. Hrají: J. Macháček, B. Polívka, S. Stašová, P. Hřebíčková ad.

Pá 9. a so 10. 9. od 19.00 hodin
SUPER 8

(USA, premiéra, přístupný, čs. zn., 90,-) Když se skupinka teenagerů rozhodne na kameru „super osmičku“ natočit zombie horor, nikoho z nich ani ve snu nenapadlo, jak děsivý bude výsledný film... J. J. Abrams (série Ztracení, Mission: Impossible 4) spojil síly s hollywoodským expertem na mimozemšťany S. Spielbergem. Příběh plný napětí a skvělých triků.

So 10. a ne 11. 9. od 17.00 hodin
ŠMOULOVÉ „3D“

(USA, premiéra, čs. zn., 145,-) Malé modré bytosti se musí vypořádat samy se sebou, s moderní technikou, lidmi i se zlým čarodějem. Dětská komedie.

Čt 15. až st 21. 9. od 19.00 hodin
SAXANA A LEXIKON KOUZEL

(ČES, premiéra, 110,-) Rodinná komedie Václava Vorlíčka. Tři sta let po škole! Tak zněl ortel vyneseny před mnoha lety nad žačkou čarodějnické školy v Říši pohádek Saxanou, která utekla do světa lidí za svou láskou Honzou Bláhou.

Mají dceru Saxánku, která však na půdě objeví maminčino tajemství. Díky zvědavosti a nenadálou souhrou okolností se ocitne v kouzelné Říši pohádek plné trpaslíků, rarachů, draků, bazilišků a šotků. Hrají: P. Černocká, J. Hrušínský, H. Nováčková, J. Bohdalová, P. Nárožný, J. Somr, J. Lábus ad.

Pá 23. 9. od 19.30 hodin
ZKAŽENÁ ÚČA

(USA, premiéra, od 12 let, titulký, 90,-) Komedie. Elizabeth Halseyová (Cameron Diaz) je učitelka, která by z chování dostala přinejmenším dvojku. Je sprostá, zlá, pije a bere drogy. Nemůže se dočkat, až si najde dobře situovaného muže, který se o ni postará... Má plán - na obzoru je Justin Timberlake.

So 24. 9. od 17.00 hodin
HARRY POTTER a Relikvie smrti část 2. „3D“

(USA, přístupný, čs.zn., 130,-) Harry, Hermiona a Ron pokračují ve své honbě za vitéály. Pán „zla“ však odhalil jejich úmysly a rozhodl se jednat. Schyluje se k závěrečné epické bitvě, která rozhodne o osudu celého kouzelnického světa!

So 24. 9. od 19.30 hodin
NEZVRATNÝ OSUD 5. „3D“

(USA, premiéra, od 15 let, tit., 130,-) Nezvratný osud je pokračováním hororové série. „Smrti se nelíbí, když ji chce někdo napálit.“ Když muž zachrání skupinu spolupracovníků ze strašlivé nehody na mostě, žádný z nich netuší, že nebudou zachráněni nikdy...

Ne 25. 9. od 17.30 hodin
LVÍ KRÁL „3D“

(USA, premiéra, čs. zn., 150,-) Rodinný dobrodružný muzikál. Zdivočelé stádo hnané na Scarův příkaz potměšilými hyenami by malého lva Simbu asi zadupalo do země, kdyby jej nezachránil jeho otec Mufasa, který však při tom zahyne... Vyděšený Simba uprchne a zlý lev Scar se konečně dostane k moci! Jednou však mladý následník podporovaný zvířecími přáteli Pumbou a Timonem vyrazí v královské stopě...

Út 27. a st 28. 9. od 19.30 hodin
BASTARDI 2.

(ČES, premiéra, od 12 let, 90,-) Druhý díl začíná smrtí největšího bastarda Michala Dostála. Jeho otec a děda jsou přesvědčeni, že učitel Majer stál za vraždami všech tří žáků a mstil smrt své sestry. Začnou jej psychicky deptat a hledají důkazy. Ty však hledá i nový policejní vyšetřovatel Karas, kterému se něco nezdá... Hrají: T. Magnusek, J. Štastný, P. Ger. Neumann, J. Krampol, I. Svobodová, L. Županič, J. Cimický, R. Uzel ad. Jahelka, a další.

Čt 29. a pá 30. 9. od 19.30 hodin
MUŽI V NADĚJI
(ČES, od 12 let, 100,-) Opakování.

Digitální obraz ve formátu 2D a 3D, zvuk ve formátu 7,1.

Na www.kinoagentura.cz - program, ukázky, informace.

Svatováclavský festival

Ve středu 28. 9. 2011 od 16 hodin rozezní prostory Baziliky Nanebevzetí Panny Marie v Zámku Žďáře tóny již 5. ročníku Svatováclavského festivalu duchovní hudby FONS s cenou Jiřího Koláře. Na festivalovém koncertu vystoupí pěvecké sbory: Kantiléna (Brno), Bernardini (Břidličná)/, Dzwiek (Karviná), Sanguis Novus (Praha) a FONS (Žďar nad Sázavou). **-lko-**

Knihovna M. J. Sychry

8. 9. v 9.00 začínáme **Nedovolte mozku stárnout** - kurz pro seniory zaměřený na trénování paměti pod vedením Jany Vejسادové. Uspěšně se ve spolupráci s Krajskou knihovnou vysočiny a za finanční podpory Ministerstva kultury. Kurz je již obsazen!

8. 9. Slavnosti jeřabin v atriu knihovny od 15.00 – Kouzlení s balónky – program pro děti – modelování balónků a rozdávání dětem

od 17.00 – Koncert Old Wave Band, Žďar nad Sázavou – klasický rock, folk, country a klasický jazz

20. 9. v 16.00 začínáme **Kurz tvůrčího psaní** – pro všechny, kteří rádi píší - vede Mgr. Jana Křenková. Za finanční podpory Ministerstva kultury.

27. 9. v 16.00 Quillig – tvůrčí dílna pod vedením Zdenky Jelínkové. Tvoříme z papíru. Přihlášky nutné! Akce se koná za finanční podpory Ministerstva kultury.

Máte zájem o počítačové kurzy? Bližší informace v čítárně (základy práce na PC – Digitální fotografie – Internet – Word a Excel)

Po celé září
výstavy v prostorách knihovny:
Postěj okamžik(u)... výstava Marie Kostelecké (vestibul Čechova domu)

Kontakt:
osobně v Knihovně M. J. Sychry (Informační centrum knihovny a čítárna) telefonicky na čísle: 566 623 766 e-mailem: icentrum@knihzdar.cz www.knihzdar.cz

Základní umělecká škola

Tanečnice Jeřabinám

Taneční představení scénického tance „GEN JEŘABINÁM“ se koná ve čtvrtek 15. 9. 2011 od 17 hodin v Městském divadle.

V rámci tradičního žďárského kulturního festivalu „Slavnosti jeřabin“ jej pořádají Taneční soubor Gen při ZUŠ a město Žďar nad Sázavou ve spolupráci s P. O. Kultura Žďar n. S.

Jako hosté pořadu se představí taneční soubory ze ZUŠ Charbulova Brno, ZUŠ Hodonín a ze ZUŠ Jihlava. Diváci se tak mohou setkat se zajímavými choreografiemi, úspěšnými na celostátních soutěžích a přehlídkách.

Tanec „Jsem vším“ žďárského souboru Gen ZUŠ Žďar nad Sázavou v provedení Terezy Němcové získal postup na celostátní přehlídku scénického tance v Jablonci nad Nisou a tanec „Trhlinky“ mladších tanečnic byl vybrán na celostátní přehlídku dětských skupin v Kutné Hoře. Vystoupení tanečnic obohatí hudebními skladbami i Žestový kvintet města Žďaru n. S., který působí na zdejší ZUŠ. **-red-**

Kronika občanů města

Životní jubilea v září 2011

Aloisie Houřová	1. 9. 1920, 91 let ZR 1
Vladimír Kaštyl	2. 9. 1920, 91 let ZR 1
Růžena Macháčková	3. 9. 1926, 85 let ZR 4
Jaroslav Vala	12. 9. 1931, 80 let ZR 7
Ludmila Hanslová	16. 9. 1921, 90 let ZR 1
Otto Žurek	20. 9. 1931, 80 let ZR 5
Ladislav Šíma	24. 9. 1921, 90 let Veselíčko
Josef Zikuška	25. 9. 1931, 80 let Radonín
Milada Sochorová	28. 9. 1931, 80 let ZR 1

Děti narozené v červnu 2011

David Straka	1. 6. 2011 ZR 5
Sára Sůkupová	7. 6. 2011 ZR 5
Josef Lázníčka	9. 6. 2011 ZR 3
Ondřej Vajer	9. 6. 2011 ZR 1
Nikola Šulcová	10. 6. 2011 ZR 4
Žaneta Svobodová	11. 6. 2011 ZR 6
Lukáš Partyka	14. 6. 2011 ZR 1
Josef Škarka	16. 6. 2011 Mělkovice
Daniel Bárta	17. 6. 2011 ZR 2
Kryštof Čolakovič	20. 6. 2011 ZR 3
Ema Koláčná	20. 6. 2011 ZR 3
Pavel Netopilík	22. 6. 2011 ZR 3
Matěj Kuba	23. 6. 2011 ZR 6
Matěj Pešek	29. 6. 2011 ZR 1

Město Žďár nad Sázavou mělo ke dni 22. 8. 2011 celkem 22 273 občanů ČR přihlášených k trvalému pobytu.

Klášteří noc 2011

Pocta Mojžíro Horynovi

Již vyhledávaným projektem v rámci festivalu Slavnosti jeřabin je každoročně Klášteří noc v areálu žďárského zámku, coby setkání přátel historie a kultury bývalého cisterciáckého kláštera.

Letošní ročník s podtextem Pocta Mojžíro Horynovi je věnován jeho památce. Klášteří noc 2011 pořádá Informační a turistické centrum Žďas za podpory města a ve spolupráci se správou farnosti Žďár II, Národním památkovým ústavem a a.s. Kinský. Je třeba počítat se vstupným.

„Prof. Mojžíro Horyna se více než deset let podílel na přípravě kulturních akcí v areálu bývalého žďárského kláštera a zůstává stále největším znalcem díla architekta Santiniho.“

Právě na jeho doporučení se v kulturním programu představí významný mezinárodní soubor barokní hudby Collegium Marianum Praha. Vzpomínat na profesora Horynu pak budou jeho nejbližší spolupracovníci a přátelé, informuje Stanislav Růžička, vedoucí ITC Žďas. -lko-

Se Sokolem kolem Žďáru

Již devátý ročník turistického pochodu „Se Sokolem kolem Žďáru“ pěšky nebo na kole se uskuteční v sobotu 17. 9. 2011. Start je tradičně v Sokolovně ve Žďáře Zámku od 7 do 12 hodin.

Do cíle (tamtéž) mohou účastníci pochodu dorazit do 18 hodin a po úspěšném zdolání buď pěší (5, 17, 21 a 34 km) nebo cyklo trasy (20, 40, 60 a 100 km) získají od pořadatele TJ Sokol Žďár n. S. diplom a malé překvapení. Pochod se koná za každého počasí. -red-

Stomatologové o víkendech

- 3. 9. MUDr. Petr Foltan**, Herálec 81 (774 900 858)
4. 9. MUDr. Eva Vorlíčková, ZŠ Švermova 4 (566 628 997)
10. 9. MUDr. Beáta Bílková, ZS Žďas, Strojírenská 6 (566 642 545)
11. 9. MUDr. Eva Brázdilová, Osová Bitýška 130 (566 536 712)
17. 9. MUDr. Irena Musilová, Sokolovská 13, Velké Meziříčí (566 524 203)
18. 9. MUDr. Jan Šmídek, Palác. nám. 32, N. Město n. M. (566 542 615)
24. 9. MUDr. Jiří Gregor, ZS Žďas, Strojírenská 6 (566 643 805)
25. 9. MUDr. Jan Kopecký, ZS Žďas, Strojírenská 6 (566 643 012)
28. 9. MUDr. Kateřina Pařízková, Poliklinika Žďár (566 690 130)

Ordinační doba: 9 – 12 hodin

Klub českých turistů

- 3. 9. Havlíkbrodská padesátka** (18 km) v 7.35 nádraží ČD
10. 9. Za opečeným špekáčkem - kolem Humpolce (15) v 6.30 nádraží ČD
17. 9. Se Sokolem kolem Žďáru (15) v 8.00 Sokolovna zámek-Dvorská
24. 9. Stříbrnou stopou kolem Pávo (15) v 6.30 nádraží ČD

Všechny vycházky jsou pro veřejnost, každý jde na vlastní nebezpečí.

Co se děje u sousedů

Jubilejní Mlékárenský den

Město přibínáčku ve dnech 7. - 15. 9. 2011 ožije Přibyslavskými slavnostmi, při kterých čeká návštěvníky spousta kulturních, sportovních, ale i chuťových zážitků (více www.pribyslav.cz).

Mlékárenský den v Přibyslavi je v rámci ČR ojedinělou výstavou svého druhu a letos se koná po dvacáté.

V sobotu 10. 9. se v 8.45 hodin otevrou veřejnosti radniční sklepy s ochutnávkou mléčných výrobků. Ve 14 hodin se pak dozvíme vítěze divácké soutěže, který za nejvíce hlasů získá Přibyslavský krajáč. Ve 21 hodin ozáří nebe slavnostní ohňostroj.

V rámci Dne evropského dědictví lze navštívit středověkou stolu pod farou, městské i hasičské muzeum.

Kopaná FC ŽďAS

stadion Na Bouchalkách

Muži A - divize

So 3. 9. v 16.30 FC - Vikt. Přerov

Ne 18. 9. v 16.00 FC - FC Velké Meziříčí

Muži B - I.

A třída kraje Vysočina

Ne 11. 9. v 16.00 FC - S. Herálec

Ne 25. 9. v 15.30 FC - FC Rapotice

Dorost starší + mladší

krajský přebor

So 10. 9. v 10.15 + 12.30

FC - FC Veselí n. M.

So 24. 9. v 10.15 + 12.30

FC - Vikt. Otrokovice

Žáci mladší + starší

krajský přebor

Ne 4. 9. v 9.00 + 10.45 FC - SK Telč

So 17. 9. v 9.00 + 10.45 FC - Sl. Pácor

Žáci B

okresní přebor

Ne 4. 9. v 13.00 FC - FC Svatka

Ne 11. 9. v 13.30 FC - S. Borová

Ne 25. 9. v 13.00 FC - S. Herálec

Na mistrovské zápasy v září ročníku 2011 - 12 srdečně zve vedení a hráči fotbalového klubu FC ŽďAS Žďár nad Sázavou.

Zimní stadion

BRUSLENÍ VEŘEJNOSTI

V počátku hokejové sezóny bruslení veřejnosti probíhá ještě nepravidelně, takže aktuální informace o ledové ploše hledejte na www.sportispo.cz, kde je v sekci „zimní stadion“ odkaz na rozpis ledu.

HOKEJ

Sportovní klub ledního hokeje Žďár n. S. - domácí zápasy mužů: „A“ mužstvo

Přípravné utkání
st 7. 9. v 18.00 hod. - HC Moravské Budějovice

Mistrovské zápasy 2.ligy
ne 11. 9. v 17.30 hod. - HC Lvi Chotěboř
ne 18. 9. v 17.30 hod. - HC Trutnov
st 28. 9. v 18.00 hod. - SHK Hodonín

Otevrou cyklostezku

Slavnostní jízdou na historických bicyklech bude v pá 9. 9. od 14 hodin oficiálně otevřena cyklostezka mezi Přibyslaví a Sázavou po staré železniční trati.

Hrátky se zvířátky

Hravou akcí pro děti u příležitosti letošního Mezinárodního dne zvířat pořádá s podporou Kraje Vysočina Český svaz chovatelů a Základní škola Bohdalov.

V pátek 30. září je určena pro třídní kolektivy a o víkendu 1. a 2. října pro rodiny s dětmi.

A na co se děti mohou těšit? No přece na aktivity se zvířaty jako je Králičí hop * Tanec se psem * Povídání o ovečkách a kozách * Práce ovčáckého psa * Zooterapie * Zvířecí mazlíci, krmení zvířátek.

Své znalosti si pak děti mohou vyzkoušet v soutěžích a kvízech o domácích zvířatech. Vstup pro třídní kolektivy je zdarma, návštěvu je třeba předem nahlásit na 739 504 229 nebo emailu: csch@bohdalov.cz

Výstava Vysočiny Bohdalov

Na letošní již 31. ročník Krajské výstavy drobných a hospodářských zvířat zve Český svaz chovatelů Bohdalov.

Akce, při níž bude k vidění na 3 000 zvířat (králíků, drůbeže, holubů, koz, ovcí, sebrítek, okrasného ptactva, nutrií a terarijních zvířat) a součástí jsou Farmářské trhy, se uskuteční o víkendu 1. a 2. 10. 2011 v Domě kultury Bohdalov (so 8 - 18, ne 8 - 14 hodin). -lko-

Klub kardiaků zve

Po letní přestávce Klub kardiaků ZO SPCCH v ČR Žďár n. S. opět zahajuje pravidelné akce pro své členy i zájemce ze strany veřejnosti.

1. 9. od 9.00 hod.

Česká pojišťovna (2.patro, dv.č. 303 a 304, ul.Dolní 165)

KLUBOVÉ SETKÁNÍ

Seznámení s připravovanými aktivitami do konce roku 2011, měření TK, k dispozici masážní vibrační přístroj k tonizujícím masážím.

Ve dnech 1., 6., 13. a 29. 9. 2011 v době od 9 do 10 hod. se lze přihlásit se na jednodenní autobusový zájezd do termálních lázní v Maďarsku. Uskuteční se 18. 10. 2011. Více informací při osobním jednání v klubovně (ČP, 2.patro, dv. č. 303 a 305) nebo na tel. 737 674 698.

12. 9.

ZAHÁJENÍ REKONDIČNÍHO CVIČENÍ

tělocvična VOŠ a SPŠS Žďár n. S.

13.9. sraz účastníků v 8.15 hod. hala ČD Žďár n. S.

REKONDIČNÍ VYCHÁZKA

Obyčtov - J. A. Santini - kostel P. Marie. (vedoucí p. Pajlová).

29. 9. v 15 hod.

PŘEDNÁŠKA KE ZMĚNÁM SILNÍČNÍHO ZÁKONA

Ten platí od 1. 8.2011. Přednáší Ing. Bohumil Veselský (měření rychlosti, přestupky, správné delikty, výměna řidičských průkazů, získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a jiné). (Redakčně upraveno)

Noviny žďárské radnice

Vydává: Parola spol. s r.o., Fritzo 34, Jihlava 586 01 - Vychází 1x měsíčně v nákladu 10 200 ks, zdarma do každé domácnosti - **Redakce:** Horní 28, Žďár nad Sázavou 591 01 - **Odpovědný redaktor:** Lenka Kopčáková, mob.: 736 193 687, e-mail: nzr.redakce@centrum.cz - **Inzerce:** Alena Cihlářová, mob.: 732 235 415, e-mail: nzr.inzerce@seznam.cz - Povoleno MK ČR E, číslo indexu 11277 - **Tisk:** Ringier Axel Springer Print CZ a.s. - První číslo vyšlo v září 1994 - www.jihlavske-listy.cz/ - **Distribuce:** Mediaservis s.r.o., tel.: 566 623 441.

© PAROLA spol. s r.o.

KLÁŠTEŘNÍ NOC
 2011
 Areál bývalého cisterciáckého kláštera ve Žďáře nad Sázavou
 sobota 10. září

v 18.00 - Sál Konventu
1. OBRAZ
"HAVRAN A LIŠÁK"
 koncert francouzské hudby s barokní gestikou

OTEVŘENÁ PROHLÍDKA GALERIE BAROKNÍHO UMĚNÍ ze sbírek NG v Praze.

Ve 20.00 - Bazilika Nanebevzetí Panny Marie
2. OBRAZ
"VIRTUOSOVÉ ITALSKÉ BAROKNÍ HUDBY"
INTERMEZZO I
 prof. Vít Vlnas, prof. Jan Sedláč, varhany Václav Horák

Ve 22.00 - Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře
3. OBRAZ
"ČAS, ABYCHOM SE RADOVALI" - HUDBA BAROKNÍ PRAHY

INTERMEZZO II
 PhDr. Richard Biegel, PhDr. Irena Bukačová.

COLLEGIUM MARIANUM - SOUBOR BAROKNÍ HUDBY
 Pavla Čichořová - soprán, Vojtěch Semerád - barokní housle, Magdalena Malá - barokní housle, Caroline Kersten - viola, Marc Vanscheeuwijck - barokní violoncello, Sebastian Knebel - cembalo, Jana Semerádová - fl auto traverso, um. vedoucí.

V 23.30 - Slovo na dobrou noc
 P. Vladimír Záleský

ZOB-KB-D